

TELECONTROL d.o.o.
PROJEKTIRANJE I NADZOR
51000 RIJEKA - Tizianova 58

Tel: 051 - 551043
GSM: 091 - 2007554
E-mail: telecontrol@telecontrol.hr

Investitor:

KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

PROSTOR ZA OVJERU TIJELA NADLEŽNOG ZA IZDAVANJE DOZVOLE

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**
Lokacija građevine: **GRAD KOPRIVNICA**
Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**
Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**
Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**
Broj projekta: **02-18/2**
Mapa: **2**
Ukupni broj mapa: **2**
Glavni projektant: **ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.**

Projektant: **SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.**

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.

OVLAŠTENI INŽENJER
ELEKTROTEHNIKE

Suradnici: **RATKO URUKALO, ovl.ing.el.**
MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

DIREKTOR

Rijeka, ožujak 2018.

(Siniša Bjelobaba, mag.ing.el.)

TELECONTROL d.o.o.
Projektiranje i nadzor
Rijeka, Tizianova 58

POPIS MAPA PROJEKTA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA**

Glavni projektant: **ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

MAPA 1 **GLAVNI PROJEKT – GRAĐEVINSKO STROJARSKI PROJEKT**
AT CONSULT d.o.o. Varaždin
Projektant: Ivor Vlahović, mag.ing.aedif.
T.D. 1660/2017

MAPA 2 **GLAVNI PROJEKT – ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**
TELECONTROL d.o.o. Rijeka
Projektant: Siniša Bjelobaba, mag.ing.el.
Broj projekta: 02-18/2

SADRŽAJ MAPE 2 - GLAVNI ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT

1. ISPRAVE.....	4
2. TEHNIČKI OPIS	11
3. TEHNIČKI PRORAČUN.....	19
4. PROGRAM KONTROLE I OSIGURANJA KVALITETE.....	24
5. PRIKAZ ZAŠTITNIH MJERA	36

NACRTNA DOKUMENTACIJA

1. Situacija - RB i CS Križevačka cesta
2. Tehnološka shema - CS Križevačka cesta
3. Blok shema elektroenergetskog razvoda - CS Križevačka cesta
4. Jednopolna shema razvodnog ormara - CS Križevačka cesta
5. Plan kabela instalacije uz tehnologiju - CS Križevačka cesta
6. Uzemljenje i izjednačenje potencijala metalnih masa - CS Križevačka cesta
7. Prednji izgled razvodnog ormara - CS Križevačka cesta
8. Građevinski prodori uz postavljanje elektro instalacija - CS Križevačka cesta
9. Prikazi NUS-a na video monitoru - CS Križevačka cesta
10. Blok shema komunikacije NUS-a - CS Križevačka cesta

1. ISPRAVE

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.**
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**

Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

Broj projekta: **02-18/2**

Mapa: **2**

Ukupni broj mapa: **2**

Glavni projektant: **ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.**

Projektant: **SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.**

Suradnici: **RATKO URUKALO, ovl.ing.el.**
MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U RIJECI

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

MBS:

040122197

OIB:

83539474061

TVRTKA:

- 1 TELECONTROL, društvo s ograničenom odgovornošću za projektiranje i nadzor
- 1 TELECONTROL d. o. o.

SJEDIŠTE/ADRESA:

- 6 Rijeka (Grad Rijeka)
Tizianova 58

PRAVNI OBLIK:

- 1 društvo s ograničenom odgovornošću

PREDMET POSLOVANJA:

- 1 45 - Građevinarstvo
- 1 * - Zasnivanje i izrada nacrt (projektiranje zgrada i nadzor nad gradnjom)
- 1 * - Izrada i izvedba projekata iz područja građevinarstva, elektrike, elektronike, rudarstva, kemije, mehanike i industrije, te izrada investicijske i tehnološke dokumentacije i tehnički nadzor
- 1 * - Izrada projekata za kondicioniranje zraka, hlađenje, projekata sanitarne kontrole i kontrole zagađivanja i projekata akustičnosti
- 1 * - Projektiranje automatizacije složenih tehnoloških procesa
- 1 * - Projektiranje nadzorno upravljačkih sustava uključujući i pripadne spojne puteve
- 4 72 - Računalne i srodne djelatnosti

OSNIVAČI/ČLANOVI DRUŠTVA:

- 4 Ratko Urukalo, OIB: 73662555557
Matulji, Laginje Branka 34
- 4 - jedini osnivač d.o.o.

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

- 3 Ratko Urukalo, OIB: 73662555557
Matulji, Laginje Branka 34
- 6 - prokurist
- 6 - zastupa sukladno čl. 47 i 48 Zakona o trgovačkim društvima, temeljem odluke od 30. siječnja 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U RIJECI

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

OSOBE OVLAŠTENE ZA ZASTUPANJE:

- 5 Siniša Bjelobaba, OIB: 46059202859
Rijeka, Cavtatska Ulica 2/B
- 6 - direktor
- 6 - zastupa pojedinačno i samostalno temeljem odluke od
30. siječnja 2018.

TEMELJNI KAPITAL:

- 4 20.000,00 kuna

PRAVNI ODNOSI:

Osnivački akt:

- 1 Akt o osnivanju sastavljen je dana 28. siječnja 1991. godine i usklađen sa Zakonom o trgovačkim društvima dana 21. prosinca 1995. godine.
- 2 Odlukom člana društva od dana 29. prosinca 1997. godine izmijenjene su odredbe Izjave o usklađenju u dijelu koji se odnosi na temeljni kapital.
- 4 Odlukom člana društva od dana 14. siječnja 2005. godine izmijenjene su odredbe Izjave o osnivanju u uvodnom dijelu (član društva),, čl. 5. (djelatnosti), čl. 6. (podružnice), čl. 7. (temeljni kapital), čl. 15. (uprava) te čl. 17. (prokura). Proišćen tekst Izjave dostavljen je u zbirku isprava.

Promjene temeljnog kapitala:

- 2 Odlukom člana društva od dana 29. prosinca 1997. godine povećan temeljni kapital sa 8.600,00 kn za 9.400,00 kn na 18.000,00 kn.
- 4 Odlukom člana društva od dana 14. siječnja 2005. godine povećan je temeljni kapital sa 18.000,00 kn za 2.000,00 kn na 20.000,00 kn.

OSTALI PODACI:

- 1 Subjekt do sada upisan u reg. ulošku broj 1-6462-00
Trgovačkog suda u Rijeci.

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA:

Predano	God.	Za razdoblje	Vrsta izvještaja
eu 28.06.17	2016	01.01.16 - 31.12.16	GFI-POD izvještaj

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU Tt	Datum	Naziv suda
0001 Tt-95/8972-8	14.04.1998	Trgovački sud u Rijeci
0002 Tt-97/7586-5	25.06.1998	Trgovački sud u Rijeci
0003 Tt-04/4451-2	05.01.2005	Trgovački sud u Rijeci
0004 Tt-05/163-5	26.01.2005	Trgovački sud u Rijeci

D004, 2018-02-12 11:33:41

Stranica: 2 od 3

REPUBLIKA HRVATSKA
TRGOVAČKI SUD U RIJECI

IZVADAK IZ SUDSKOG REGISTRA

SUBJEKT UPISA

Upise u glavnu knjigu proveli su:

RBU Tt	Datum	Naziv suda
0005 Tt-12/1584-2	22.03.2012	Trgovački sud u Rijeci
0006 Tt-18/638-4	06.02.2018	Trgovački sud u Rijeci
eu /	30.06.2009	elektronički upis
eu /	31.03.2010	elektronički upis
eu /	29.06.2011	elektronički upis
eu /	20.03.2012	elektronički upis
eu /	20.06.2013	elektronički upis
eu /	30.06.2014	elektronički upis
eu /	29.06.2015	elektronički upis
eu /	28.06.2016	elektronički upis
eu /	28.06.2017	elektronički upis

U Rijeci, 12. veljače 2018.

Ovlaštena osoba

RJEŠENJE O IMENOVANJU PROJEKTANTA

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.**
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**

Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

Broj projekta: **02-18/2**

Mapa: **2**

Na temelju odredbi Zakona o gradnji (Narodne novine RH br. 153/13, 20/17) za projektanta se imenuje:

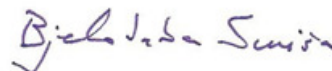
SINIŠA BJELOBABA
magistar inženjer elektrotehnike

Obrazloženje:

Imenovana osoba je član Hrvatske komore inženjera elektrotehnike, upisan je u Imenik ovlaštenih inženjera elektrotehnike pod rednim brojem E-2302 te na taj način ispunjava sve uvjete za obavljanje poslova temeljem članka 17. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje (NN 78/15).

U Rijeci, ožujak 2018.

Direktor

(Siniša Bjelobaba, mag.ing.el.)

TELECONTROL d.o.o.
Projektiranje i nadzor
Rijeka, Tizianova 58

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA KOMORA
INŽENJERA ELEKTROTEHNIKE

Klasa: 500-08/18-01/29
Urbroj: 504-04-18-2
Zagreb, 25. siječnja 2018.

Hrvatska komora inženjera elektrotehnike na temelju članka 159. Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine", br. 47/09), po zahtjevu koji je podnio Siniša Bjelobaba, mag.ing.el., RIJEKA, Cavtatska ulica 2b, izdaje

POTVRDU

1. Uvidom u službenu evidenciju koju vodi Hrvatska komora inženjera elektrotehnike razvidno je da je **Siniša Bjelobaba**, mag.ing.el., RIJEKA, upisan u Imenik ovlaštenih inženjera elektrotehnike, s danom upisa **01.04.2010.** godine, pod rednim brojem **2302**, te je stekao pravo na uporabu strukovnog naziva "**ovlašteni inženjer elektrotehnike**", zaposlen u: **TELECONTROL d.o.o., RIJEKA.**
2. **Siniša Bjelobaba**, mag.ing.el. upisan u Imenik ovlaštenih inženjera elektrotehnike, pod rednim brojem **2302**, **nije** u statusu mirovanja članstva u Hrvatskoj komori inženjera elektrotehnike.
3. **Siniša Bjelobaba**, mag.ing.el. upisan u Imenik ovlaštenih inženjera elektrotehnike, pod rednim brojem **2302**, **nije** pod stegovnim postupkom te nema izrečenu mjeru privremenog ili trajnog oduzimanja prava na obavljanje stručnih poslova ovlaštenog inženjera elektrotehnike.
4. Ova potvrda se može koristiti samo u svrhu dokazivanja da je imenovani član Hrvatske komore inženjera elektrotehnike.
5. Naknada za administrativne troškove u iznosu od 50,00 kn (slovima: pedeset kuna) po Tar.br. 02. Odluke o naknadi za poslove kojima Komora ostvaruje vlastite prihode, uplaćena je u korist računa Hrvatske komore inženjera elektrotehnike broj: HR7823600001102094148.

Predsjednik Komore:

Zeljko Matić
Zeljko Matić, dipl.ing.el.

Temeljem odredbi Zakona o zaštiti od požara (Narodne novine RH br. 92/10), nakon obavljene provjere, tvrtka TELECONTROL d.o.o. Rijeka izdaje:

ISPRAVU O ZAŠTITI OD POŽARA

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.**
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**

Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

Broj projekta: **02-18/2**

Mapa: **2**

Ovom ispravom potvrđujem da su mjere zaštite od požara primijenjene u glavnom projektu, izrađene sukladno Zakonu o zaštiti od požara, uvjetima uređenja prostora, tehničkim normativima i normama.

Prikaz predviđenih mjera zaštite od požara dat je u posebnom dijelu ovog projekta.

U Rijeci, ožujak 2018.

Projektant:

Bjelobaba Siniša

E 2302

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.

OVLAŠTENI INŽENJER
ELEKTROTEHNIKE

2. TEHNIČKI OPIS

Investitor:	KOPRIVNIČKE VODE d.o.o. Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA
Građevina:	RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA
Razina obrade:	GLAVNI PROJEKT
Strukovna odrednica projekta:	ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT
Zajednička oznaka projekta:	AT 17 1660
Broj projekta:	02-18/2
Mapa:	2
Ukupni broj mapa:	2
Glavni projektant:	ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.
Projektant:	SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.
Suradnici:	RATKO URUKALO, ovl.ing.el. MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.

2.1 OPĆENITO

Glavnim elektrotehničkim projektom je obuhvaćeno napajanje objekta, izrada razvodnog ormara crpne stanice, ugradnja izvršne i mjerne opreme, polaganje kabela za tehnologiju, uzemljenje i izjednačenje potencijala metalnih masa, izrada instalacije za nadzorno upravljački sustav, uključujući i pripadnu komunikacijsku vezu, te izrada algoritama automatskog rada crpne stanice i to kako za PLC u samom objektu tako i u komandnom centru.

2.2 TEHNOLOŠKI OPIS

Namjena crpne stanice je sakupljanje sanitarnih otpadnih voda koje se ne mogu gravitacijski odvoditi do gravitacijskih kolektora sustava sanitarne kanalizacije.

Crpna stanica CS Križevačka cesta je u tzv. mokroj izvedbi. U crpnoj stanici instalirane su 2 crpke, a režim rada je 1+1 (1 radna + 1 rezervna).

Mokra crpna stanica (CS Križevačka cesta) se sastoji od crpnog bazena u kojem su smještene potopne crpke, hidrostatski mjerač nivoa i plovne sklopke. Nadzemni dio građevine je razvodni ormar koji je smješten pored crpne stanice.

Snaga i struja pojedine crpke i način upuštanja:

$P = 1,3 \text{ kW}$, $I = 3,1 \text{ A}$ (upuštanje frekventnim pretvaračem)

Za potrebe automatskog rada crpne stanice u mokroj izvedbi predviđena je ugradnja slijedeće opreme:

- Mjerenje nivoa vode u crpnom bazenu posredstvom hidrostatske sonde sa strujnim izlazom 4-20 mA. Signal vrijednosti nivoa sa mjerača se vodi na perifernu stanicu nadzorno upravljačkog sustava.
- Signalizacija maksimalnog odnosno minimalnog nivoa u crpnom bazenu se vrši posredstvom plovni sklopki i to pomoću signalnih svjetiljki na vratima razvodnog ormara, a također se ovi signali prihvaćaju na nadzorno upravljački sustav.

Osim mjerenja za potrebe praćenja rada crpne stanice nadziru se i signalna stanja, kao i statusi u kojima se pojedini uređaji nalaze.

Sva mjerenja i signalizacije objekta proslijeđuju se u pripadajuću perifernu stanicu nadzorno upravljačkog sustava koja ima dvojnu funkciju:

- prva je da radi kao programabilni kontroler (PLC) i opslužuje sve uređaje u objektu
- druga je da komunicira sa komandnim centrom, koji nadzire sve objekte kanalizacijskog sustava.

Upravljanje crpkama u mokroj crpnoj stanici u kojoj se koriste frekventni pretvarači (CS Križevačka cesta) može se vršiti na sljedeće načine:

1. Lokalno, pomoću operatorskog panela na frekventnom pretvaraču.
2. Daljinski, putem periferne stanice NUS-a (PLC) ili putem tipkovnice u komandnom centru.

1. Lokalno upravljanje crpkama se vrši pomoću panela na frekventnom pretvaraču. Ovaj način upravljanja se koristi kod redovnog ispitivanja ispravnosti rada ili kad je neka od funkcija automatskog rada neispravna.
2. Daljinski je moguće upravljati na 2 načina:
 - a) Daljinsko automatsko upravljanje crpkama putem periferne stanice nadzorno upravljačkog sustava (PLC), koja na osnovu praćenja nivoa u crpnom bazenu uključuje određenu crpku. Ovaj način rada je osnovni način rada crpne stanice. U slučaju greške mjerača nivoa u mokroj stanici, PLC upravlja crpkama na osnovu signala sa plovnihi sklopki (maksimalni nivo, minimalni nivo). Cikličko izmjenjivanje crpki postiže se praćenjem broja sati rada pojedine crpke, te se uključuje crpka sa manjim brojem sati rada.
 - b) Daljinsko ručno upravljanje iz komandnog centra vrši dežurni djelatnik posredstvom SCADA aplikacije koji na osnovi uvida u stanje postrojenja upravlja crpkama. Dežurni djelatnik cikličko izmjenjivanje crpki postiže praćenjem broja sati rada pojedine crpke, te uključuje crpku sa manjim brojem sati rada.

Frekventni pretvarač sa PLC-om NUS-a komunicira posredstvom Profinet komunikacije (uz frekventni pretvarač isporučuje se dodatna kartica za Profinet komunikaciju).

Sva stanja opreme i uređaja u crpnoj stanici dojavljuju se i prezentiraju u komandnom centru.

2.3 ELEKTROENERGETIKA I AUTOMATIKA

2.3.1 Napajanje objekta

Napajanje novog razvodnog ormara kanalizacijske crpne stanice Križevačka cesta izvesti će se iz postojećeg razvodnog ormara u vodoopskrbnoj crpnoj stanici (RO-VCS) u vlasništvu Koprivničkih voda d.o.o., stoga nije potrebno tražiti novi priključak od HEP-a. U postojećem razvodnom ormaru u vodoopskrbnoj crpnoj stanici (RO-VCS) potrebno je predvidjeti dodatnu rastavnu sklopku - osigurač za zaštitu napojnog voda između postojećeg RO-VCS i novog RO-CS (razvodni ormar nove kanalizacijske crpne stanice). Predviđen je trofazni priključak, a priključna snaga nove kanalizacijske crpne stanice iznosi 2,4 kW. Napojni vod od postojećeg razvodnog ormara u vodoopskrbnoj crpnoj stanici (RO-VCS) u vlasništvu Koprivničkih voda d.o.o. do razvodnog ormara nove kanalizacijske crpne stanice (RO-CS) je NYY-O 4x10mm² + Inox traka 25x4mm dužine 120 metara.

U slučaju nestanka mrežnog napajanja, predviđeno je napajanje nove kanalizacijske crpne stanice posredstvom prijenosnog diesel agregata, te je u tu svrhu sa vanjske strane RO-CS ugrađena utičnica za priključak diesel agregata, a unutar RO-CS preklopka za odabir načina napajanja (mreža-isključeno-diesel agregat).

2.3.2 Popis potrošača CS Križevačka cesta

	Naziv trošila	P _{inst} (kW)	U (V)	I _{max} (A)	Napomena
1.	Elektromotor crpke 1	1,3	3x400	3,1	Upuštanje frekventnim pretvaračem
2.	Elektromotor crpke 2	1,3	3x400	3,1	Upuštanje frekventnim pretvaračem
3.	Mjerna oprema	0,10	1x230	0,43	
4.	Jednofazna utičnica	1,00	1x230	4,35	

Ukupno instalirana snaga za razvodni ormar crpne stanice iznosi 3,7 kW, maksimalna vršna snaga je 2,4 kW. Maksimalna struja iznosi 7,88 A.

2.3.3 Razvodni ormar

Kompletna elektro oprema potrebna za funkcioniranje objekta je smještena u samostojeći razvodni ormar crpne stanice (RO-CS). Obzirom da na predmetnoj lokaciji ne postoji nadzemna građevina, isti je predviđen kao samostojeći razvodni ormar smješten u blizini crpne stanice. Sam razvodni ormar je tipski samostojeći ormar, stupanj mehaničke zaštite IP65.

U unutrašnjosti sadrži sklopne, zaštitne i vezne elemente, a na unutrašnjim vratima elemente upravljanja i signalizacije. Svi kabele se uvode kroz temelj ormara.

2.3.4 Prenaponska zaštita

Prenaponska zaštita je predviđena na dovodu mrežnog napajanja u RO-CS. Također su predviđene prenaponske zaštite napajanja i mjerenja i signalizacija sa mjerne i signalne opreme. Eventualno pregaranje zaštitnih elemenata na dovodu mrežnog napajanja se signalizira na samim elementima, te prihvaća na nadzorno upravljački sustav.

2.3.5 Instalacija utičnice

Za potrebe priključivanja prijenosnih trošila predviđena je jedna jednofazna utičnica 230V AC, smještena u razvodnom ormaru crpne stanice.

2.3.6 Zaštitno-nadzorna oprema

Dojava prisutnosti ljudi u objektu izvodi se pomoću krajnjeg prekidača ugrađenog ispod poklopca okna crpne stanice, koji posredstvom kontakta daje informaciju PLC-u o prisutnosti ljudi. Napajanje ovog prekidača je izvedeno iz napojnog sklopa PLC-a, čime je omogućena dojava i u slučaju nestanka električne energije.

2.3.7 Polaganje kabela

U crpnom zdencu kabele se polažu djelomično na OG obujmicama, a djelomično na kabeleske trase. Na svim mjestima gdje su moguća mehanička oštećenja kabela isti se polažu u zaštitne cijevi odgovarajućeg promjera. Vanjski razvod kabela između razvodnog ormara RO-CS i crpne stanice izvesti će se u kabeleskoj kanalizaciji i to pomoću dvije zaštitne PVC cijevi Ø110, dok će se napojni vod između postojećeg razvodnog ormara vodoopskrbne crpne stanice (RO-VCS) i RO-CS izvesti u kabeleskoj kanalizaciji i to pomoću jedne zaštitne PVC cijevi Ø110.

Kabele moraju na oba kraja biti označeni oznakom prema shemi i popisu kabela, a svaka žila oznakom broja stezaljke na koju se spaja.

2.3.8 Uzemljenje i izjednačenje potencijala metalnih masa

Uzemljivač crpne stanice je izveden plosnatim vodičem od inoxa 25x4mm položenim u temelj crpne stanice. Osim u temelju crpne stanice vodič se polaže i u terenu oko crpne stanice, te uz tlačni vod i gravitacijski kolektor crpne stanice u dužini od cca. 20m. Vodiči položeni u terenu oko crpne stanice, uz tlačni vod i uz gravitacijski kolektor povezuju se sa temeljnim uzemljivačem crpne stanice, sve u svrhu postizanja boljeg uzemljenja. PE sabirnica u razvodnom ormaru crpne stanice povezana je sa temeljnim uzemljivačem vodičem Cu 50 mm².

Obzirom da predmetna građevina nema nadzemne kućice, nije predviđena klasična gromobranska instalacija.

U oknu crpne stanice je izvedena sabirnica za izjednačenje potencijala metalnih masa (IPMM), izvedena od okruglog vodiča od inoxa dimenzije Ø8, postavljena po obodu okna. Sve veće metalne mase (okvir poklopca okna, cjevovod, vodilice crpki), povezane su na sabirnicu IPMM pomoću okruglog vodiča od inoxa dimenzije Ø8. Sabirnica IPMM spojena je na uzemljivač koji je položen u temelju objekta.

Sve priborke spojeve cijevi obavezno treba premostiti nazubljenim podloškama s obje strane vijčanog spoja kako bi se trajno osigurao kvalitetan i siguran galvanski spoj, pri čemu premoštenja treba obavezno označiti crvenom bojom.

2.4 NADZORNO UPRAVLJAČKI SUSTAV

U crpnoj stanici predviđena je periferna stanica nadzorno upravljačkog sustava uključujući i opremu za svjetlovodnu komunikaciju. Kompletan rad crpne stanice odvija se preko periferne stanice nadzorno upravljačkog sustava instalirane u razvodnom ormaru RO-CS, s tim da ista ima dvojaku funkciju:

- lokalnog programabilnog automata (PLC)
- periferne stanice nadzorno upravljačkog sustava

pri čemu se sve informacije o stanju objekta dovode do periferne stanice koja ih obrađuje, i na temelju unaprijed definiranih algoritama automatskog rada izdaje komande u postrojenje.

Kompletan automatski rad crpne stanice zasniva se na perifernoj stanici odnosno PLC-u, ali samo u slučaju ako je objekt u režimu rada "daljinski". Naime, uz ovaj režim omogućen je režim rada "lokalno" na osnovu klasičnog upravljanja posredstvom preklopki na razvodnom ormaru RO-CS (ili panela na frekventnom pretvaraču).

Međutim, i u lokalnom režimu rada periferna stanica u potpunosti nadzire sve funkcije objekta i proslijeđuje ih u komandni centar koji na taj način uvijek ima kompletan uvid u stanje postrojenja.

Sama periferna stanica je modularne izvedbe, proizvodnje Siemens, serije S7-1200.

Napajački sustav PLC-a je 24V DC, a dobiva se posredstvom kompaktnog uređaja za besprekidno napajanje (ispravljač 230V AC / 24V DC, 10A, DC UPS modul 24V DC, 20A, i baterije 24V DC, 7Ah). Sa DC UPS-a je predviđeno napajanje plovnihi sklopki, zaštitnih releja potopnih crpki, signalizacija, operatorskog panela, svjetlovodnog modema.

Ethernet switch (svjetlovodni komunikacijski modem) se koristi za povezivanje PLC-a sa operatorskim panelom, frekventnim pretvaračima, te za komunikaciju posredstvom svjetlovodnog kabela.

Predmetna kanalizacijska crpna stanica Križevačka cesta se svjetlovodnim kabelom povezuje sa postojećom vodoopskrbom crpnom stanicom, odakle se posredstvom postojeće radio veze odvija komunikacija sa komandnim centrom. Za potrebe povezivanja nove kanalizacijske crpne stanice, potrebno je u postojećoj vodoopskrbnoj crpnoj stanici ugraditi opremu za svjetlovodnu komunikaciju (svjetlovodni razdjelnik i svjetlovodni modem).

Za povezivanje je predviđen svjetlovodni kabel koji osigurava kvalitetan i pouzdan komunikacijski put. Prednosti svjetlovodnog kabela u odnosu na klasične - signalne kabele su višestruki:

- neosjetljivost na elektromagnetske smetnje (npr. grmljavinska pražnjenja)
- mogućnost prijenosa informacija na veće udaljenosti
- malo gušenje
- veliki pojas propuštanja
- međusobna galvanska izoliranost perifernih uređaja
- mala dimenzija i težina kabela
- lakši transport i rukovanje kod polaganja

Na oba kraja svjetlovodnog kabela predviđeni su svjetlovodni modemi sa slijedećim karakteristikama:

- napajanje 24V DC
- priključak Ethernet

Projektom je predviđeno upuhivanje singlemodnog kabela svojstava prema preporuci ITU-TG.652, predviđenih za rad na valnim duljinama 850 i 1300 nm. Traženo gušenje mora biti manje od 3 dB/km na valnoj duljini 850 nm, odnosno 1dB/km na valnoj duljini 1300 nm.

Na predmetnoj trasi će se upuhivati svjetlovodni kabel sa 12 svjetlovodnih niti.

Popis informacija NUS-a:

CS Križevačka cesta:

DIGITALNI ULAZI

1. Glavni prekidač - isključen
2. Prenaponska zaštita na dovodu mrežnog napajanja - pregaranje
3. Nestanak napona 400V AC
4. Nestanak upravljačkog napona
5. Crpka 1 - greška motorne zaštitne sklopke
6. Crpka 1 - greška bimetal namotaja / prodor vode
7. Crpka 2 - greška motorne zaštitne sklopke
8. Crpka 2 - greška bimetal namotaja / prodor vode
9. Maksimalni nivo crpnog bazena
10. Minimalni nivo crpnog bazena
11. Ormar otvoren
12. Šaht otvoren
13. Pranje stanice u tijeku

DIGITALNI IZLAZI

1. PLC - rad
2. Reset komunikacijskog modema

ANALOGNI ULAZI

1. Nivo vode u crpnom bazenu
2. Napon akumulatora PLC-a

PROFINET KOMUNIKACIJA

1. Frekventni pretvarač crpke 1
2. Frekventni pretvarač crpke 2

Za navedene frekventne pretvarače posredstvom Profinet komunikacije na NUS se prenose slijedeće informacije, komande, mjerenja koja se prikazuju na ekranu u komandnom centru:

- lokalno
- daljinski
- u pogonu
- greška

- uklop / isklop

- struja faze
- broj okretaja (frekvencija)

- zadani broj okretaja (frekvencija)

Osim navedenog, posredstvom Profinet komunikacije moguće je na NUS dobiti i detaljnije informacije o stanju frekventnog pretvarača, ali to ovisi o modelu frekventnog pretvarača, stoga će biti definirano naknadno.

REKAPITULACIJA:

Redni Broj	NAZIV OBJEKTA	BROJ INFORMACIJA				KAPACITET PLC-a			
		DI	DO	AI	AO	DI	DO	AI	AO
1.	CS Križevačka cesta	13	2	2	/	14	10	6	/

U postojećem komandnom centru treba prihvatiti sve informacije koje ovaj objekt daje, sve u skladu sa postojećom SCADA-om, protokolom komuniciranja i komunikacijom čovjek-sustav (prikazi u komandnom centru).

U tu svrhu treba postojeću programsku opremu u komandnom centru nadopuniti sa prihvatom ovog objekta, sve u skladu s:

Nacrt br. 9: Prikazi NUS-a na video monitoru - CS Križevačka cesta

Pored same grafike potrebno je izraditi i dijagrame odnosno grafikone za naknadne statističke obrade i analize mjernih veličina.

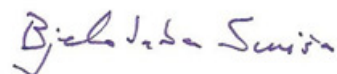
2.5 PROCJENA TROŠKOVA GRADNJECS Križevačka cesta:

1.	Elektroinstalacija	Kn	25.000,00
2.	Razvodni ormar crpne stanice (RO-CS)	Kn	50.000,00
3.	Nadzorno upravljački sustav (NUS)	Kn	35.000,00
4.	Svjetlovodna komunikacija (RO-VCS do RO-CS)	Kn	20.000,00
UKUPNO		Kn	130.000,00

Napomena: u ovu procjenu uključena je i oprema koju je potrebno ugraditi u postojeći razvodni ormar vodoopskrbne crpne stanice RO-VCS za potrebe napajanja i svjetlovodne komunikacije nove kanalizacijske crpne stanice Križevačka cesta.

U Rijeci, ožujak 2018.

Projektant:

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.**E 2302****OVLAŠTENI INŽENJER**
ELEKTROTEHNIKE

3. TEHNIČKI PRORAČUN

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.**
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**

Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

Broj projekta: **02-18/2**

Mapa: **2**

Ukupni broj mapa: **2**

Glavni projektant: **ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.**

Projektant: **SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.**

Suradnici: **RATKO URUKALO, ovl.ing.el.**
MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.

3.1 Bilanca snage

Svi potrošači se napajaju sa razvodnog ormara "RO-CS", pri čemu je instalirana snaga kako slijedi:

	Naziv trošila	P_{inst} (kW)	U (V)	I_{max} (A)	Napomena
5.	Elektromotor crpke 1	1,3	3x400	3,1	Upuštanje frekventnim pretvaračem
6.	Elektromotor crpke 2	1,3	3x400	3,1	Upuštanje frekventnim pretvaračem
7.	Mjerna oprema	0,10	1x230	0,43	
8.	Jednofazna utičnica	1,00	1x230	4,35	

Ukupno za crpnu stanicu:

- instalirana snaga $P_{inst} = 3,7 \text{ kW}$
- faktor istovremenosti $i = 0,64$
- maksimalna snaga $P_{max} = 2,4 \text{ kW}$
- maksimalna struja $I_{max} = 7,88 \text{ A}$

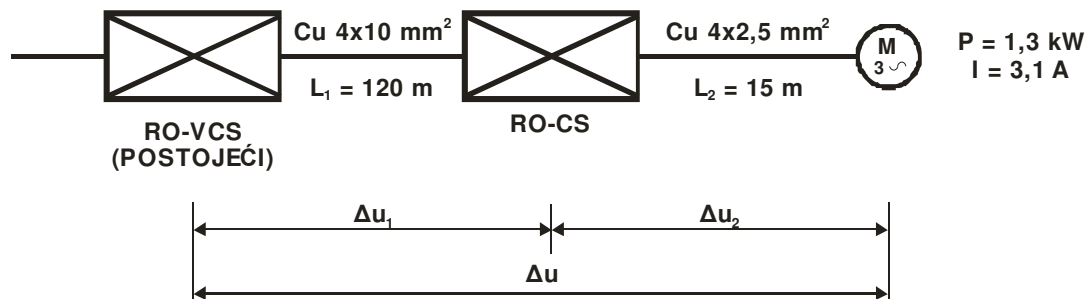
Režim rada crpki: 1+1.

Predviđen je trofazni priključak, a priključna snaga objekta iznosi 2,4 kW. Razvodni ormar kanalizacijske crpne stanice (RO-CS) napaja se iz postojećeg razvodnog ormara u vodoopskrbnoj crpnoj stanici (RO-VCS) u vlasništvu Koprivničkih voda, stoga nije potrebno tražiti novi priključak od HEP-a.

Napojni vod od postojećeg razvodnog ormara u vodoopskrbnoj crpnoj stanici (RO-VCS) u vlasništvu Koprivničkih voda do razvodnog ormara kanalizacijske crpne stanice (RO-CS) je NYY-O 4x10mm² + Inox traka 25x4mm što zadovoljava strujno opterećenje.

3.2 Kontrola pada napona

Proračun je izrađen za najnepovoljniji slučaj - pri pokretanju elektromotora jedne crpke u kanalizacijskoj crpnoj stanici snage $P = 1,3 \text{ kW}$, a trenutno opterećenje je $1,1 \text{ kW}$ ($4,78 \text{ A}$).

Pri pokretanju crpke frekventnim pretvaračem, struja je ograničena te u najgorem slučaju iznosi $6,2 \text{ A}$.

Pad napona se izračunava na osnovu jednadžbe:

$$\Delta u = \sqrt{3} \times I \times L \times [R_l \cdot \cos\varphi + x_l \cdot \sin\varphi] \text{ (V)}$$

Podaci:

$$R_{L10 \text{ Cu}} = 1,793 \text{ } \Omega/\text{km}$$

$$R_{L2,5 \text{ Cu}} = 7,172 \text{ } \Omega/\text{km}$$

$$X_{L10 \text{ Cu}} = 0,094 \text{ } \Omega/\text{km}$$

$$X_{L2,5 \text{ Cu}} = 0,104 \text{ } \Omega/\text{km}$$

Pri opterećenju bez crpke u pogonu ($1,1 \text{ kW}$, $4,78 \text{ A}$) pad napona iznosi:

$$\Delta u_1' = 1,721 \text{ V} \quad \text{odnosno} \quad \Delta u_{1\%}' = 0,430 \%$$

$$\Delta u' = \Delta u_1' = 1,721 \text{ V} \quad \text{odnosno} \quad \Delta u_{\%}' = 0,430 \%$$

Pri pokretanju crpke pad napona iznosi:

$$\Delta u_1 = 1,125 \text{ V} \quad \text{odnosno} \quad \Delta u_{1\%} = 0,281 \%$$

$$\Delta u_2 = 0,523 \text{ V} \quad \text{odnosno} \quad \Delta u_{2\%} = 0,130 \%$$

Ukupni pad napona za najnepovoljniji slučaj iznosi:

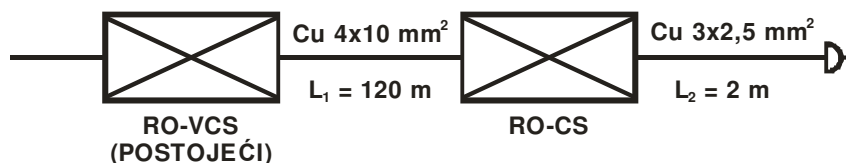
$$\Sigma \Delta u = \Delta u' + \Delta u_1 + \Delta u_2 = \mathbf{3,370 \text{ V}} \quad \text{odnosno} \quad \Sigma \Delta u_{\%} = \mathbf{0,842 \%}$$

što u potpunosti zadovoljava.

Kontrola pada napona za sve preostale strujne krugove je izvršena prema nomogramu $u\% = f(\text{kW}, \text{m})$ - Kaiserov elektrotehnički priručnik, koja je pokazala da su svi padovi napona manji od dozvoljenog.

3.3 Proračun minimalne jednopolne struje kratkog spoja

Ekvivalentna shema:

PRORAČUN MINIMALNE STRUJE KRATKOG SPOJA ZA NAJNEPOVOLJNIJI SLUČAJ						
Dionica	Dužina (m)	Presjek voda (mm ²)	R (Ω)	R ₀ (Ω)	X (Ω)	X ₀ (Ω)
od RO-VCS do RO-CS	120	Cu 10 mm ²	0,21516	0,86064	0,01128	0,03384
od RO-CS do utičnice	2	Cu 2,5 mm ²	0,014344	0,057376	0,000208	0,000624
UKUPNO:			0,229504	0,918016	0,011488	0,034464

Za proračun je korištena slijedeća jednačba:

$$I_{K1P} = \frac{\sqrt{3} \times C \times U}{\sqrt{(2\Sigma R + 2\Sigma R_0)^2 + (2\Sigma X + 2\Sigma X_0)^2}} = 271,46 \text{ A}$$

gdje je :
 R_0 - približno 4R
 X_0 - približno 3X
 $C = 0,9$
 $U = 400V$

Prema isklopnom dijagramu, automatski osigurač veličine 16A sa B karakteristikom će pri jednopolnoj struji kratkog spoja od 271,46 A izbaciti u vremenu kraćem od 0,4 sekunde, koliko propisuje norma HRN HD 384.4 41 S2:1999,en +A1:2004,en, te prema navedenom zaštitna mjera zadovoljava.

3.4 Proračun otpora uzemljivača

Uzemljivač je izveden plosnatim vodičem od inoxa 25x4 mm položenim u temelj crpne stanice, u terenu oko crpne stanice te uz tlačni vod, približne ukupne duljine 50m.

Otpor rasprostiranja trakastog uzemljivača:

$$R_t = \frac{2 \cdot \rho_z}{l}$$

gdje je: ρ_z - specifični otpor tla (Ωm)
 l - duljina plosnatog vodiča (m)

Prema naprijed navedenim jednadžbama i prema slijedećim podacima, otpor uzemljivača iznosi:

$$\begin{aligned}\rho_z &= 200 \Omega m \\ l &= 50 m \\ R_t &= 8,00 \Omega\end{aligned}$$

Ukupni otpor biti će još manji iz razloga što će se uzemljivač spojiti s plosnatim vodičem koji se polaže uz napojni kabel.

Otpor uzemljivača crpne stanice potrebno je nakon izvedbe instalacije uzemljenja provjeriti mjerenjem (važećom normom preporučeni otpor iznosi 10 Ω).

U slučaju da rezultati ne zadovoljavaju, u dogovoru s projektantom i nadzornim inženjerom potrebno je poduzeti mjere da se otpor uzemljenja dovede na zahtjevanu vrijednost.

Proračun uzemljenja je izveden na temelju jednadžbi, formula i dijagrama iz knjige prof. Padelina - Zaštita od groma (ŠK Zagreb, 1985.).

3.5 Proračun kondenzatora za kompenzaciju jalove energije

Podaci o elektromotoru: $P = 1,3 \text{ kW}$, $I = 3,1 \text{ A}$, $\cos \varphi = 0,79$

Nije potrebno vršiti kompenzaciju jalove energije, elektromotor se upušta frekventnim pretvaračem.

U Rijeci, ožujak 2018.

Projektant:

Bjelobaba Siniša

E 2302

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.

OVLAŠTENI INŽENJER
ELEKTROTEHNIKE

4. PROGRAM KONTROLE I OSIGURANJA KVALITETE

Investitor:	KOPRIVNIČKE VODE d.o.o. Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA
Građevina:	RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA
Razina obrade:	GLAVNI PROJEKT
Strukovna odrednica projekta:	ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT
Zajednička oznaka projekta:	AT 17 1660
Broj projekta:	02-18/2
Mapa:	2
Ukupni broj mapa:	2
Glavni projektant:	ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.
Projektant:	SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.
Suradnici:	RATKO URUKALO, ovl.ing.el. MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.

4.1 OPĆENITO

Radi osiguranja kvalitete ugrađene opreme u objekt kao i kvalitete objekta kao cjeline potrebno je tijekom izgradnje objekta (nabavka opreme, izgradnje, puštanje u pogon) vršiti određena ispitivanja i mjerenja kako bi se dokazala kvaliteta ugrađenih elemenata, odnosno izvedenih radova.

4.2 PREUZIMANJE OPREME

Kod preuzimanja proizvoda potrebnih za izvođenje sustava izvođač mora utvrditi:

je li građevni proizvod isporučen s oznakom sukladnosti u skladu s posebnim propisom kojim se određuje označavanje građevnih proizvoda i podudaraju li se podaci na dokumentaciji s kojom je građevni proizvod isporučen s podacima u propisanoj oznaci, je li građevni proizvod isporučen s tehničkim uputama za ugradnju i uporabu, jesu li svojstva, uključivo i rok uporabe građevnog proizvoda te podaci značajni za njegovu ugradnju, uporabu i utjecaj na svojstva i trajnost sustava sukladni svojstvima i podacima određenim glavnim projektom.

Utvrđeno iz prethodnog stavka zapisuje se u skladu s posebnim propisom o vođenju građevinskog dnevnika, a dokumentacija s kojom je proizvod isporučen pohranjuje se među dokaze o sukladnosti proizvoda koje izvođač mora imati na gradilištu. Zabranjena je ugradnja proizvoda koji je:

isporučen bez oznake sukladnosti u skladu s posebnim propisom,

isporučen bez tehničke upute za ugradnju i uporabu,

nema svojstva zahtijevana projektom ili mu je istekao rok uporabe, odnosno čiji podaci značajni za ugradnju, uporabu i utjecaj svojstva i trajnost sustava nisu sukladni podacima određenim projektom.

4.3 PUŠTANJE INSTALACIJE I OPREME U POGON

Nakon izgradnje objekta, a prije puštanja u pogon potrebno je izvršiti određena mjerenja i o njima izdati odgovarajuća izvješća. Električnu instalaciju je potrebno pregledati u isključenom (beznaponskom) stanju, a pregled obuhvaća:

Prva provjera: prema HRN HD 384.6.61 S2:2004en

Pregledavanje:

- način zaštite od električnog udara uključujući mjerenje razmaka kao kod zaštite pokrovima (barijerama) ili omotačima (kućištima), preprekama ili smještajem izvan dohvata rukom
- prisutnost pregrada protiv vatre i drugih mjera protiv širenja vatre i prisutnost zaštite od toplinskih učinaka
- odabir vodiča prema trajno podnosivim strujama i padu napona
- odabir i udešenost zaštitnih i nadzornih naprava
- postojanje i ispravni smještaj prikladnih naprava za odvajanje i sklapanje
- odabir opreme i zaštitnih mjera prema vanjskim utjecajima
- označavanje (prepoznavanje) neutralnih i zaštitnih vodiča
- postojanje shema, natpisa upozorenja i slično
- označavanje (prepoznavanje) strujnih krugova, osigurača, sklopki, stezaljki itd.
- primjerenost spojeva vodiča (provjeriti otpor spoja koji ne smije biti veći od otpora vodiča duljine 1m najmanjeg presjeka spojenog u stezaljku)
- dostupnost za lako posluživanje prepoznavanje i održavanje

Ispitivanje (probom i mjerenjem):

- neprekinutost zaštitnih vodiča i spojeva glavnog i dodatnog izjednačavanja potencijala
- izolacijski otpor električne instalacije
- zaštita sa SELV i PELV ili električki odjeljivanjem strujnih krugova
- otpor izoliranih podova i zidova
- zaštita automatskim isklopom opskrbe
- polaritet
- funkcionalna ispitivanja
- pad napona

4.3.1 Neprekinutost vodiča

Neprekinutost zaštitnih vodiča i spojeva glavnog i dodatnog izjednačavanja potencijala izvodi se mjerenjem, pri čemu se preporuča izvor s naponom praznog hoda od 4 do 24 VDC ili AC i najmanje struje od 0,2 A. Ispitivanje električne neprekinutosti mora se učiniti na:

- zaštitnim vodičima uključujući vodiče zaštitnog izjednačavanja potencijala i dodatnog izjednačavanja potencijala,
- aktivnim vodičima u slučaju prstenastih krajnjih strujnih krugova. Prstenasti krajnji strujni krug je krajnji strujni krug raspoređen u obliku prstena spojen na jednu točku opskrbe.

4.3.2 Izolacijski otpor električne instalacije

Izolacijski otpor mora se mjeriti između aktivnih vodiča i zaštitnog vodiča spojenog na instalaciju uzemljenja. Za svrhe ovog ispitivanja, aktivni vodiči smiju se međusobno spojiti.

Nazivni napon strujnog kruga (V)	Ispitni napon istosmjerne struje (V)	Izolacijski otpor (MΩ)
SELV i PELV	250	≥ 0,5
Do 500V, uključujući FELV	500	≥ 1,0
Iznad 500V	1000	≥ 1,0

Tablica 4.1 - Najmanje vrijednosti izolacijskog otpora

Izolacijski otpor, mjeren ispitnim naponom navedenim u tablici 4.1 je zadovoljavajući, ako svaki strujni krug s odspojenim aparatima ima izolacijski otpor ne manji od odgovarajuće vrijednosti dane u tablici. Tablica 4.1 mora se primijeniti za provjeravanje izolacijskog otpora između neuzemljenih zaštitnih vodiča i zemlje.

Kad postoji mogućnost da će prenaponske zaštitne naprave (SPD-i) i druga oprema utjecati na provjeravanje ili da će se oštetiti, takva se oprema mora odspojiti prije izvođenja ispitivanja izolacijskog otpora. Kad nije opravdano moguće odspojiti takvu opremu (npr. u slučaju učvršćenih utičnica ugrađenih u SPD), ispitni napon za posebni strujni krug smije se smanjiti na 250 V istosmjerne struje, ali izolacijski otpor mora imati vrijednost od najmanje 1 MΩ. Za mjerne svrhe neutralni vodič se odspaja od zaštitnog vodiča.

U TN-C sustavima mjerenje se izvodi između aktivnih vodiča i PEN vodiča. U prostorima izloženim požarnoj ugrozi treba se primijeniti mjerenje izolacijskog otpora između aktivnih vodiča. U praksi može biti potrebno izvoditi ovo mjerenje tijekom ugradbe instalacije prije priključivanja opreme. Vrijednosti izolacijskog otpora obično su mnogo više od onih iz tablice 4.1. Kad takve vrijednosti pokazuju očite razlike, potrebno je dalje istraživanje radi utvrđivanja razloga.

4.3.3 Zaštita sa SELV, PELV ili električnim odjeljivanjem

- Zaštita sa SELV

Odjeljivanje aktivnih dijelova od aktivnih dijelova drugih strujnih krugova i od zemlje mora se potvrditi mjerenjem izolacijskog otpora. Dobivene vrijednosti moraju biti prema tablici 4.1.

- Zaštita sa PELV

Odjeljivanje aktivnih dijelova od drugih strujnih krugova mora se potvrditi mjerenjem izolacijskog otpora. Dobivene vrijednosti moraju biti prema tablici 4.1.

- Zaštita električnim odjeljivanjem

Odjeljivanje aktivnih dijelova od aktivnih dijelova drugih strujnih krugova i od zemlje mora se potvrditi mjerenjem izolacijskog otpora. Dobivene vrijednosti moraju biti prema tablici 4.1.

U slučaju električnog odjeljivanja s više od jednog trošila mora se provjeriti ili mjerenjem ili proračunom, da u slučaju dvaju istodobnih kvarova sa zanemarivom impedancijom između različitih linijskih vodiča i ili zaštitnog vodiča izjednačavanja potencijala ili s njim spojenih dostupnih vodljivih dijelova (masa), mora se odspojiti (isklopiti) najmanje jedan od strujnih krugova u kvaru. Isklopno vrijeme mora biti prema vremenu za zaštitnu mjeru automatski isključ opskrbe u TN-sustavu.

4.3.4 Izolacijski otpor/impedancija podova i zidova

Kad je potrebno zadovoljiti ove zahtjeve, moraju se izvesti najmanje tri mjerenja u istom prostoru, jedno od tih mjerenja je približno 1m od nekog dodirljivog stranog dijela u tom prostoru. Ostala se dva mjerenja moraju učiniti na većim udaljenostima. Mjerenje izolacijskog otpora/impedancije izoliranih podova i zidova izvodi se naponom sustava prema zemlji pri nazivnoj frekvenciji. Gornji niz mjerenja mora se ponoviti za svaku predmetnu površinu prostora.

Mjerenje impedancije ili otpora izoliranih podova i zidova mora se izvoditi s naponom sustava prema zemlji i s nazivnom frekvencijom ili s nižim naponom iste nazivne frekvencije koje se kombinira s mjerenjem izolacijskog otpora. To se može učiniti, na primjer, prema sljedećim mjernim metodama:

1) sustavi izmjenične struje:

- mjerenjem s nazivnim naponom izmjenične struje,
- mjerenjem s nižim naponom izmjenične struje (najmanje 25 V) i dodatnim ispitivanjem izolacije koristeći najmanji ispitni napon 500 V (istosmjerne struje) za nazivne napone sustava koji ne prelaze 500 V i najmanji ispitni napon 1000 V (istosmjerne struje) za nazivne napone sustava iznad 500 V.

Smiju se uporabiti, po izboru, sljedeći naponski izvori:

- napon uzemljenog sustava (napon prema zemlji) koji postoji u mjernoj točki,
- sekundarni napon sigurnosnog transformatora s odjeljenim namotima,
- neovisni naponski izvor pri nazivnoj frekvenciji sustava.

Mjerni napon mora se uzemljiti za mjerenje. Iz sigurnosnih razloga, kad su mjerni naponi iznad 50 V, najveća izlazna struja mora se ograničiti na 3.5 mA.

2) sustavi istosmjerne struje

- ispitivanje izolacije uz uporabu najmanjeg ispitnog napona od 500 V (istosmjerne struje) za nazivne napone sustava koji ne prelaze 500 V,
- ispitivanje izolacije uz uporabu najmanjeg ispitnog napona od 1000 V (istosmjerne struje) za nazivne napone sustava iznad 500 V.

Ispitivanje izolacije treba izvesti uz uporabu mjerne opreme prema IEC 61557-2.

- Ispitna metoda za mjerenje impedancije podova i zidova s naponom izmjenične struje.

Struja I kroz ispitnu elektrodu dobiva se ampermetrom iz izlaza naponskog izvora ili iz faznog vodiča L . Napon U_x na elektrodi mjeri se pomoću voltmetra unutrašnjeg otpora najmanje $1\text{ M}\Omega$ prema PE. Impedancija izolacije poda tada će biti $Z_x = U_x/I$. Mjerenje za određivanje impedancije mora se izvoditi u toliko točaka koliko se smatra potrebnim, odabranih nasumce, a najmanje u tri. Ispitne elektrode mogu biti različite:

Ispitna elektroda 1

Elektroda se sastoji od metalnog tronošca čiji dijelovi koji su u dodiru s podom tvore točke istostraničnog trokuta. Svako potporno mjesto (potporanj) ima gipku osnovu, koja, kad se opterećuje, osigurava tijesni dodir s ispitnom površinom na površini od približno 900 mm^2 i predstavlja otpor ne manji od $5000\ \Omega$.

Prije mjerenja ispitivana se površina očisti tekućinom za čišćenje. Tijekom mjerenja na tronožac se primjenjuje sila od približno 750 N za podove ili 250 N za zidove.

Ispitna elektroda 2

Elektroda se sastoji od od kvadratne metalne ploče stranica 250 mm i kvadrata od vlažnog vodo-upijajućeg papira ili tkanine, s kojih je odstranjen pretičak vode, stranica približno 270 mm . Papir se stavlja između metalne ploče i ispitivane površine.

Tijekom mjerenja na ploču se primjenjuje sila od približno 750 N za podove ili 250 N za zidove.

4.3.5 Zaštita automatskim isklupom opskrbe

Provjera učinkovitosti mjera za zaštitu od neizravnog dodira automatskim isklupom opskrbe izvodi se kako slijedi:

- za TN sustave
Zadovoljenje pravila mora se provjeriti:
 - mjerenjem impedancije petlje kvara. Kad se kao isklupne naprave upotrebljuju RCD-i s $I_{\Delta n} \leq 500\text{ mA}$, obično nije potrebno mjerenje impedancije petlje kvara. Kao alternativa, kad je raspoloživ proračun impedancije petlje kvara ili otpora zaštitnih vodiča i kad razmještaj instalacije omogućuje provjeru duljine i presjeka vodiča, dostatna je provjera električne neprekidnosti zaštitnih vodiča. Zadovoljenje se može provjeriti mjerenjem otpora zaštitnih vodiča
 - provjerom značajki i/ili učinkovitosti pripadne zaštitne naprave. Ta se provjera mora učiniti:
 - za nadstrujne zaštitne naprave vidnim pregledavanjem (npr. kratko vrijeme ili trenutna prorada podešenosti za prekidače, naznačena struja i tip za osigurače),
 - za RCD-e vidnim pregledavanjem i ispitivanjem. Učinkovitost automatskog isklopa opskrbe sa RCD-ima mora se provjeriti koristeći prikladnu ispitnu opremu prema IEC 61557-6.

Moraju se provjeriti zahtjevi za isklupna vremena u slučaju:

- ponovo upotrebljenih RCD-a,
- dopuna ili preinaka postojeće instalacije, kad se postojeći RCD-i također ponovo koriste kao isklupne naprave za takve dopune ili preinake.

Kad je učinkovitost zaštitne mjere potvrđena u točki smještenoj iza RCD-a, zaštita instalacije iza te točke može se dokazati potvrđivanjem neprekidnosti zaštitnih vodiča. Dodatno, to se može potvrditi uzajamnim sporazumom između poduzetnika i opskrbljivača električnom.

- za TT sustave

Provjera djelotvornosti mjera zaštite izvodi se mjerenjem otpora RA uzemljivača dostupnih vodljivih dijelova instalacije i provjerom značajki djelotvornosti pripadne zaštitne naprave. Za RCD uređaje to se radi pregledom, probom i mjerenjem, a za nadstrujne zaštitne uređaje pregledom (podešena struja prekidača, nazivna struja osigurača).

- za IT sustave

Provjera djelotvornosti mjera zaštite provodi se izračunom i mjerenjem struje kvara pri prvom kvaru. Mjerenje nije potrebno ako su dostupni vodljivi dijelovi spojeni na uzemljivač opskrbnog sustava, a IT sustav je spojen sa zemljom preko impedancije. Mjerenje se izvodi samo ako nije moguć izračun jer nisu poznati parametri. Ako su dostupni vodljivi dijelovi uzemljeni u skupinama ili pojedinačno, tada se u slučaju drugog kvara događaju uvjeti slični uvjetima TN sustava, pa se provjera provodi kao za taj sustav.

- Mjerenje otpora uzemljenja uzemljivača

Kad je propisano mjerenje otpora uzemljenja, izvodi se odgovarajućom metodom. Kad je položaj instalacije (npr. u gradovima) takav da nije moguće u praksi pribaviti dva pomoćna uzemljivača, mjerenje impedancije petlje kvara, daju prevelike vrijednosti.

Kad se izvodi mjerenje otpora uzemljenja uzemljivača, kao primjer, može se usvojiti sljedeća procedura:

Izmjerna struja ustaljene vrijednosti protječe između uzemljivača "T" i pomoćnog uzemljivača "T1", smještenog na razmaku od uzemljivača "T" tako, da se otpori rasprostiranja uzemljenja oba uzemljivača ne preklapaju. Drugi pomoćni uzemljivač "T2", koji može biti metalni šiljak zabijen u zemlju, umetne se na pola puta između T i T1 te se izmjeri pad napona između T i T2. Otpor uzemljenja uzemljivača je tada napon između T i T2 podijeljen sa strujom koja teče između T i T1, uz uvjet, da nema preklapanja otpora rasprostiranja.

Za provjeru da je otpor uzemljenja uzemljivača prava vrijednost poduzimaju se dva daljnja očitavanja s drugim pomoćnim uzemljivačem T2 pomicanim 6m od i 6m prema T. Ako se tri rezultata bitno podudaraju, uzima se srednja vrijednost od tri očitavanja kao otpor uzemljenja uzemljivača T. Ako nema tog podudaranja, ispitivanja se ponavljaju s povećanim razmakom između T i T1.

- Mjerenje impedancije petlje kvara

Ispitivanje električne neprekidnosti mora se učiniti prije izvođenja mjerenja impedancije petlje kvara. Mjerenje impedancije petlje kvara se provodi pri frekvenciji strujnog kruga, a izmjerena vrijednost za impedanciju petlje kvara mora zadovoljiti uvjete prema obrascima za TN sustave i IT sustave iz HRN HD 384. Ako je primijenjeno dodatno izjednačavanje potencijala provjerava se djelotvornost dodatnog izjednačavanja potencijala.

Mjerenje impedancije petlje kvara može se provesti metodom pomoću pada napona. Napon strujnog kruga koji se provjerava mjeri se sa i bez spoja promjenjivog otpora tereta, a impedancija petlje kvara se računa iz obrasca:

$$Z = \frac{U_1 - U_2}{I_R},$$

gdje je:

Z – impedancija petlje kvara,

U1 – napon izmjeren bez spoja otpora tereta,

U2 – napon izmjeren sa spojem otpora tereta,

IR – struja kroz otpor tereta.

4.3.6 Dodatna zaštita

Provjeravanje učinkovitosti primijenjenih mjera za dodatnu zaštitu postiže se vidnim pregledavanjem i ispitivanjem. Kad su za dodatnu zaštitu potrebni RCD-i, mora se provjeriti učinkovitost automatskog isklopa opskrbe RCD-ima upotrebljavajući prikladnu ispitnu opremu prema IEC 61557-6.

4.3.7 Ispitivanje polariteta

Kad pravila zabranjuju instalaciju jednopolne sklopne naprave u neutralni vodič, mora se izvesti ispitivanje za provjeru da su sve takve naprave spojene samo u linijski(e) vodič(e).

4.3.8 Provjera slijeda faza

U slučaju višefaznih strujnih krugova mora se provjeriti da je zadržan slijed faza.

4.3.9 Funkcionalna ispitivanja

Sklopovi kao sklopovi sklopnih i kontrolnih uređaja, elektromotorni pogoni, kontroleri i zapori moraju se podvrći ispitivanju njihove funkcije za provjeru da su ispravno ugrađeni, podešeni i instalirani prema odnosnim zahtjevima ove norme. Zaštitne naprave moraju se podvrći ispitivanju njihove funkcije, ako je potrebno, za provjeru da su ispravno ugrađene i podešene.

4.3.10 Provjera pada napona

Kad je potrebno provjeriti pad napona, može se uporabiti sljedeći izbor:

- pad napona može se procijeniti mjerenjem impedancije strujnog kruga,
- pad napona može se procijeniti upotrebljavajući razne dijagrame.

Nakon dovršenja provjeravanja nove instalacije ili dopune ili preinake postojeće instalacije, mora se pribaviti početni izvještaj. Ta dokumentacija mora sadržavati pojedinosti proširenja instalacije obuhvaćene izvještajem zajedno sa zapisima pregledavanja i ispitnim rezultatima. Svi nedostaci ili propusti otkriveni tijekom provjeravanja radova moraju se ispraviti prije nego preuzimatelj posla (instalater) izjavi da instalacija zadovoljava IEC 60364.

U slučaju početnog provjeravanja preinaka ili dopuna postojećih instalacija, izvještaj može sadržati preporuke za popravke i poboljšanja, ako to može biti uputno.

Početni izvještaj mora sadržavati:

- zapise pregledavanja,
- bilješke o ispitivanim strujnim krugovima i ispitne rezultate.

Bilješke o pojedinostima strujnog kruga i ispitni rezultati moraju se utvrditi za svaki strujni krug, uključujući s njim povezane zaštitne naprave i moraju se zabilježiti rezultati odgovarajućih ispitivanja i mjerenja. Osoba ili osobe odgovorne za sigurnost, građenje i provjeravanje instalacije, moraju osobi koja je naručila rad dati izvještaj, vodeći računa o njihovim odnosnim odgovornostima. Početni izvještaj o električnoj instalaciji mora sastaviti i potpisati ili na drugi način ovjeriti osoba ili osobe ovlaštene za provjeravanje.

4.4 PERIODIČNO PROVJERAVANJE

Periodično provjeravanje koje sadrži pojedinačno pregledavanje instalacije, mora se izvoditi bez demontaže ili po potrebi s djelomičnom demontažom. Provjeravanje mora biti dopunjeno s odgovarajućim ispitivanjima, uključujući provjeravanje za dokazivanje da se udovoljilo isklonim vremenima danim u dijelu za RCD-e, te da je mjerenjima postignuto:

- sigurnost osoba i domaćih životinja od učinaka električnog udara i opekline,
- zaštita od oštećenja nekretnina požarom i toplinom poteklih iz instalacije u kvaru,
- potvrda da instalacija nije oštećena ili oslabljena toliko da škodi sigurnosti,
- prepoznavanje nedostataka i odstupanje od zahtjeva ove norme koji mogu dovesti do pogibelji.

Treba poduzeti mjere opreza za osiguranje da periodično provjeravanje ne smije prouzročiti pogibelj za osobe ili domaće životinje i ne smije prouzročiti štetu na nekretninama i opremi, čak ako je strujni krug u kvaru. Mjerni instrumenti i nadzorna oprema i metode moraju se odabrati prema odnosnim dijelovima IEC 61557. Ako se upotrebljava druga mjerna oprema, ona mora pružiti ne manji stupanj radnih svojstava i sigurnosti. Moraju se zabilježiti opseg i rezultati periodičnog provjeravanja instalacije ili nekog dijela instalacije. Moraju se zabilježiti oštećenja, pogoršanja, manjkavosti ili opasno stanje. Još se moraju zabilježiti važna ograničenja periodičnog provjeravanja prema ovoj normi i razlozi za njih. Provjeravanje mora izvoditi stručna osoba ovlaštena (sposobna) za to.

Učestalost periodičnog provjeravanja instalacije mora se odrediti s obzirom na tip (vrstu) instalacije i opremu, njezinu uporabu i pogon, učestalost i kakvoću održavanja i vanjske utjecaje kojima je podvrgnuta.

Međuvrijeme između dva pregleda može na primjer biti nekoliko godina (npr. 4 godine) s iznimkom sljedećih slučajeva kad može postojati veća opasnost (rizik), a potrebni su kraći rokovi:

- radna mjesta ili prostori gdje postoje opasnosti od električnog udara, požara ili eksplozije zbog lišavanja funkcije,
- radna mjesta ili prostori gdje postoje instalacije visokog i niskog napona,
- komunalne ustanove,
- gradilišta,
- sigurnosne instalacije (npr. rasvjeta u slučaju opasnosti).

U slučaju instalacije pod učinkovitim upravljačkim sustavom preventivnog održavanja u normalnoj uporabi, periodično provjeravanje smije se zamijeniti prikladnim režimom stalnog nadziranja i održavanja instalacije i sve njezine sastavne opreme od stručnih osoba. Moraju se čuvati odgovarajući izvještaji.

Mora se pribaviti periodični izvještaj nakon dovršenja periodičnog provjeravanja postojeće instalacije. Ta dokumentacija mora sadržavati pojedinosti o onim dijelovima instalacije i ograničenja pri provjeravanju koja su obuhvaćena izvještajem zajedno sa zapisom o pregledavanju, uključujući nedostatke i ispitne rezultate. Periodični izvještaj može sadržati preporuke za popravke i poboljšanja, takva kao dovođenje instalacije u stanje da zadovolji najnoviju normu, ako to može biti uputno. Osoba odgovorna za izvođenje provjeravanja ili osoba ovlaštena da djeluje u njezino ime mora dati periodični izvještaj osobi koja je zatražila provjeravanje. Izvještaje moraju sastaviti i potpisati ili na drugi način ovjeriti osoba ili osobe ovlaštene za provjeravanje.

4.5 UVJETI IZVOĐENJA

Prije početka radova izvođač je dužan detaljno se upoznati s projektima budućeg objekta i sve eventualne primjedbe na vrijeme dostaviti investitoru, odnosno nadzornom inženjeru. Investitor je dužan tijekom čitave izgradnje objekta osigurati stručan nadzor nad izvođenjem radova. Ukoliko se tijekom gradnje pojavi opravdana potreba za izvjesnim odstupanjima ili manjim izmjenama projekta, izvođač je dužan za to prethodno pribaviti suglasnost nadzornog inženjera. Ovaj će po potrebi upoznati projektanta s predloženom izmjenom i tražiti njegovu suglasnost.

Tijekom izvođenja radova izvođač je dužan sva eventualno nastala odstupanja od onih predviđenih projektom unijeti u projekt, te po završetku radova treba investitoru predati projekt stvarno izvedenog stanja. Izvođač je dužan voditi ispravan građevinski dnevnik sa svim podacima koje ovakav dnevnik predviđa, a svi zahtjevi i priopćenja kako od strane nadzornog inženjera, tako i od strane izvođača, moraju se unijeti u dnevnik. Tehnički uvjeti izvođenja sadržani su u tehničkim pravilnicima, propisima, uputstvima i preporukama kao i u ovom projektu, a njihovo poznavanje zakonska je obaveza svakog izvođača.

4.6 ORGANIZACIJA I SANACIJA GRADILIŠTA

O načinu uređenja gradilišta i izvođenju radova na samom gradilištu izvođač treba sastaviti poseban elaborat. Početak radova moguć je tek onda kada je gradilište potpuno uređeno. Ukoliko na gradilištu ne postoji mogućnost uskladištenja cjelokupnog materijala, dozvoljeno je dopremanje istog u količinama koje se mogu uredno složiti i koje neće ometati prolaz. Potrebno je odrediti najpogodnije mjesto za uskladištenje materijala i alata i onemogućiti nekontrolirani pristup ljudi na gradilište. Navedeni elaborat mora sadržavati način vršenja prijevoza, utovara, istovara, način obilježavanja opasnih mjesta i ugroženih prostora na gradilištu, način zaštite od pada s visine ili u dubinu, te mjere i sredstva protivpožarne zaštite te organizacije prve pomoći na gradilištu.

Svi otpadni i štetni materijali koji ostaju na gradilištu nakon izvođenja električne instalacije (kabeli, izolacijske trake, ostaci opreme, ambalažna oprema) moraju se u potpunosti prikupiti i odložiti na deponij otpadnog materijala ili ponuditi tvrtki za zbrinjavanje otpada.

Sve vanjske površine na kojima se izvodi polaganje kabela, odnosno gdje se vrši iskop i zatrpavanje kabelskih rovova, moraju se vratiti u početno stanje, a višak materijala odvesti na deponij.

4.7 PROJEKTIRANI VIJEK UPORABE

Uporabni vijek elektroinstalacija elektroenergetike, lokalne automatike i nadzorno upravljačkog sustava koji su predmet ovog projekta iznosi:

- 30 godina za glavni NN razvod
- 20 godina za sustav lokalne automatike
- 20 godina za nadzorno upravljački sustav (NUS)

4.8 ODRŽAVANJE ELEKTROINSTALACIJA

Održavanje električne instalacije mora biti takvo da se tijekom trajanja građevine očuvaju tehnička svojstva električne instalacije i ispunjavaju zahtjevi određeni projektom građevine, te drugi bitni zahtjevi koje građevina mora ispunjavati u skladu s posebnim propisima. Održavanje električne instalacije mora biti takvo da se tijekom trajanja građevine očuvaju tehnička svojstva električne instalacije i ispunjavaju zahtjevi određeni projektom građevine i propisima u skladu s kojima je električna instalacija izvedena.

Održavanje električne instalacije podrazumijeva:

- redovite preglede električne instalacije u vremenskim razmacima i na način određen projektom i pisanom izjavom izvođača o izvedenim radovima i s uvjetima održavanja građevine
- izvanredne preglede električne instalacije nakon izvanrednog događaja ili po zahtjevu inspekcije,
- izvođenje radova kojima se električna instalacija zadržava ili vraća u stanje određeno projektom građevine odnosno propisom u skladu s kojim je električna instalacija izvedena.

Ispunjavanje propisanih uvjeta održavanja električne instalacije dokumentira se i izvodi u skladu s projektom građevine i praćenjem funkcije i dotrajalosti proizvoda za električne instalacije u njoj, te:

- zapisnicima (izvješćima) o obavljenim pregledima i ispitivanjima električne instalacije,
- zapisnicima o radovima održavanja.

Za održavanje električne instalacije dopušteno je ugrađivati samo proizvode za električnu instalaciju koji ispunjavaju uvjete određene projektom u skladu s kojima je električna instalacija izvedena, odnosno koji imaju povoljnija svojstva.

Za održavanje električne instalacije dopušteno je rabiti samo one proizvode za električne instalacije za koje su ispunjeni propisani uvjeti i za koje je izdana isprava o sukladnosti prema posebnom propisu.

Održavanjem električne instalacije ili na koji drugi način ne smiju se ugroziti tehnička svojstva električne instalacije određena projektom niti utjecati na ostala tehnička svojstva građevine.

Na izvođenje radova na održavanju električne instalacije odgovarajuće se primjenjuju odredbe Tehničkog propisa za niskonaponske električne instalacije (NN br. 05/10), koje se odnose na izvođenje električne instalacije.

Program održavanja

Učestalost redovitih pregleda u svrhu održavanja električne instalacije provode se sukladno zahtjevima iz projekta građevine, ali ne rjeđe od:

- četiri godine za građevine javne namjene, ako posebnim propisima nije određen drugačiji rok,
- četiri godine za električne instalacije za sigurnosne svrhe, ako posebnim propisima nije određen drugačiji rok,
- petnaest godina za građevine odnosno dijelove građevina stambene namjene,
- četiri godine za sve ostale građevine odnosno njihove dijelove.

Način obavljanja redovitih pregleda električne instalacije određuje se projektom građevine, a uključuje najmanje:

- pregled u koji je uključeno utvrđivanje jesu li svi dijelovi električne instalacije u ispravnom stanju,
- mjerenje radi utvrđivanja je li električna instalacija u cjelini ispunjava zahtjeve određene projektom građevine što uključuje ispitivanje električne instalacije primjenom norme HRN HD 60364-6, normama na koje ta norma upućuje, osim ispitivanja otpora izolacije ako stanje električne instalacije ne ukazuje na potrebu tog ispitivanja, a rezultati pregleda i utvrđenog stanja dijelova električne instalacije upisuju se u zapisnik.

Izvanredni pregled električne instalacije provodi se nakon svake promjene na istoj, nakon svakog izvanrednog događaja koji može utjecati na tehnička svojstva električne instalacije ili izaziva sumnju u uporabljivost električne instalacije te po zahtjevu iz inspeksijskog nadzora.

Zamjena dijelova električne instalacije mora se provesti na način da se tim radovima ne utječe na zatečena tehnička svojstva građevine. Proizvodi kojima se zamjenjuju pojedini dijelovi postojeće električne instalacije moraju ispunjavati zahtjeve Tehničkog propisa za niskonaponske električne instalacije. Zamjena sastavnica postojeće električne instalacije te njihova ugradnja mora biti takva da električna instalacija nakon ugradnje ispunjava najmanje zahtjeve iz projekta građevine.

Dokumentaciju o pregledima i ugradnji dijelova električne instalacije, kao i drugu dokumentaciju o održavanju električne instalacije dužan je trajno čuvati vlasnik građevine. O provedenom redovitom pregledu i izvanrednom pregledu te o ispitivanju električne instalacije sastavlja se zapisnik koji mora sadržavati podatke sukladno zahtjevima norme HRN HD 60364-6.

Prilikom održavanje električne instalacije primjenjuju se norme navedene u Tehničkom propisu za niskonaponske električne instalacije (dio C). Za provjeravanje električne instalacije primjenjuje se norma: HRN HD 60364-6: 2007 Niskonaponske električne instalacije - 6. dio: Provjeravanje (IEC 60364-6: 2006, MOD; HD 60364-6: 2007).

Najmanje dva puta godišnje treba izvršiti funkcionalno ispitivanje cijelog postrojenja te izvršiti popravak ili zamjenu neispravnih dijelova ili uređaja. Također treba vršiti i preventivni servisni pregled postrojenja i poduzeti mjere za otklanjanje uočenih grešaka i nedostataka.

Proizvođači opreme u svojim uputama za ugradnju, rukovanje i održavanje isporučene opreme definiraju sljedeće razine održavanja opreme:

Vizualni pregled

Povremeni pregled pod naponom, bez dodirivanja aparata. Promatranje naročito usmjeriti prema strujnim putovima i izolacijskom kućištu. Uočene promjene bitne za rad aparata potrebno je ukloniti prilikom pogona i revizijom aparata. Vizualni pregled preporučuje se dva puta godišnje.

Periodičko održavanje

Periodička održavanja pri normalnoj eksploataciji provodi se prema uputama proizvođača. Istrošeni dijelovi se zamjenjuju novim. Pravovremena zamjena istrošene opreme (kontaktni spojevi, nosači kabela i sl. pribor) osnovna je predostrožnost za zaštitu od kvarova jer se pokazalo da se povećanje učestalosti kvarova tokom vremena efikasno smanjuje preventivnom zamjenom popratne opreme na sredini radnog vijeka glavne opreme.

Generalni pregled

Generalni pregled vrši se nakon 20 godina rada, pri kojem se pojedini glavni dijelovi prema preporuci proizvođača zamjenjuju, a u kranjem slučaju istrošenosti ili nedostatka dijelova zamjenjuju novim aparatom.

Kako bi održavanje postalo optimalno sa ciljem minimalizacije troškova, potrebno je u centar pažnje postaviti najmanje pouzdane elemente postrojenja, tj. one elemente koji za koje se u praksi pokazalo da prednjače u udjelu u kvarovima. Ovaj pristup održavanju u svijetu je poznat kao RCM - Reliability Centered Maintenance.

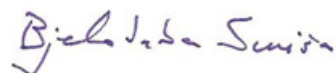
Zaključak

Pravilnim projektiranjem, izvedbom, ugradnjom i održavanjem opreme, može se za vijek trajanja uporabe NN postrojenja i kabela uzeti cca. 30 godina. Tokom cijelog vijeka trajanja na NN aparatima mogući su kvarovi, te njihov pravovremen popravak ili zamjena spada u kategoriju održavanja.

Sekundarna oprema (upravljanje, signalizacija, zaštita, mjerenje, regulacija) numeričke je tehnologije s predviđenim vijekom trajanja cca. 20 godina.

U Rijeci, ožujak 2018.

Projektant:

E 2302

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.

OVLAŠTENI INŽENJER
ELEKTROTEHNIKE

5. PRIKAZ ZAŠTITNIH MJERA

Investitor:	KOPRIVNIČKE VODE d.o.o. Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA
Građevina:	RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA
Razina obrade:	GLAVNI PROJEKT
Strukovna odrednica projekta:	ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT
Zajednička oznaka projekta:	AT 17 1660
Broj projekta:	02-18/2
Mapa:	2
Ukupni broj mapa:	2
Glavni projektant:	ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.
Projektant:	SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.
Suradnici:	RATKO URUKALO, ovl.ing.el. MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.

5.1 OPĆENITO

1. Prilikom izrade rješenja, a u cilju zaštite korisnika na radu i zaštite od požara u ovom rješenju primjenjeni su slijedeći Zakoni i propisi:

- Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14)
- Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10)
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17)
- Tehnički propis za niskonaponske električne instalacije (NN 5/10)
- Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu niskonaponskih mreža i pripadnih transformatorskih stanica (SL 13/78)
- Pravilnik o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore (NN 6/84 i 42/05)
- Zakon o normizaciji (NN 163/03)
- Tehnički propis za sustave zaštite od djelovanja munje na građevinama (NN 87/08 i 33/10)
- Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri radu s električnom energijom (NN 88/12)

2. Spisak važećih hrvatskih normi za ugrađenu opremu:

- Električne instalacije zgrada.
Međunarodni elektrotehnički rječnik HRNIEC 60050-826:1999,hr,en,fr
- Električne instalacije zgrada.
Područje primjene, predmet i osnovna načela ... HRN IEC 60364-1:1999,hr
- Električne instalacije zgrada. Definicije.
Vodič općeg nazivlja HRN IEC/TR3 60364-2-21:1999,
hr,en,fr
- Električne instalacije zgrada.
Određivanje općih značajaka HRN HD 384.3 S2:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Zaštita od električnog udara HRN HD 384.4.41 S2:1999,en
+ A1:2004,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Zaštita od toplinskih učinaka HRN HD 384.4.42 S1:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Nadstrujna zaštita HRN HD 384.4.43 S2:2002,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Odvajanje i sklapanje HRN HD 384.4.46 S2:2002,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Primjena mjera za sigurnosnu zaštitu. Općenito.
Mjere zaštite od električnog udara HRN HD 384.4.47 S2:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Zaštita od
el. magnetskih smetnji (EMI) u instal. zgrada HRN R064-004:2003,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Primjena mjera za sigurnosnu zaštitu.
Mjere za nadstrujnu zaštitu HRN HD 384.4.473 S1:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Odabir zaštitnih mjera ovisno o vanjskim utjecajima. Odabir zaštitnih mjera od
električnog udara u odnosu na vanjske utjecaje . HRN IEC 60364-4-481:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Sigurnosna zaštita.
Odabir zaštitnih mjera ovisno o vanjskim utjecajima. Zaštita od požara gdje
Postoje posebne opasnosti i pogibelj. HRN HD 384.4.482 S1:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Zajednička (opća pravila) HRN HD 384.5.51 S2:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.

- Sustavi razvođenja (Razvođenje vodova i kab.) . HRN HD 384.5.52 S1:1999,en
- Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Sklopni i upravljački uređaji HRN IEC 60364-5-53:1999,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Uzemljenje i zaštitni vodiči) HRN HD 384.5.54 S1:1999,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Sustavi razvođenja. Trajno podnosive struje HRN HD 384.5.523 S2:2002,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme. Sklopni i upravljački
uređaji. Naprave za odvajanje i sklapanje HRN HD 384.5.537 S2:1999,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Uzemljenje i izjednačavanje potencijala u instalacijama
informacijske tehnologije HRN IEC 60364-5-548:1999,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Druga oprema. Niskonaponski električni izvori. .. HRN HD 384.5.551 S1:1999,en
 - Električne instalacije zgrada. Odabir i ugradba električne opreme.
Druga oprema. Svjetiljke i instalacije rasvjete HRN IEC 60364-5-559:1999,en
 - Naponska područja za el. instalacije zgrada HRN HD 193 S2:2001,en
 - Zaštita od električnog udara.
Zajednička gledišta na instalaciju i opremu HRN EN 61140:2002,en
 - Uputa za električnu instalaciju. Odabir i ugradba električne opreme.
Sklopni i upravljački uređaji. HRN IEC/TR2 61200-53:1999,en
 - Uputa za električnu instalaciju. Zaštita od neizravnog dodira.
Automatsko isklapanje opskrbe. HRN IEC/TR3 61200-413:1999,en
 - Upute za električnu instalacije. Odabir i ugradba električne opreme.
Sustavi razvođenja (Razvođenje vodova i kabela.) Ograničenje
porasta temperature spojnih sučelja. HRN R064-002:1999,en
 - Upute za određivanje presjeka vodiča i odabir zaštitnih
naprava. HRN R064-003:1999,en
 - Prepoznavanje i uporaba žila u kabelima i gipkim
priključnim vodovima. HRN HD 308 S2:2002,en

Ostale važeće norme IEC, EN, CENELEC.

5.2 TEHNIČKE MJERE ZAŠTITE

1. Izvođenje instalacije

Sve instalacije i uređaji u sklopu instalacija odabrani su i izvedeni tako da odgovaraju mjestu ugradnje, namjeni i stupnju ugroženosti od vanjskih faktora tako da se objekti mogu smatrati zonom sigurnosti.

2. Zaštita od neizravnog dodira

Riješena je automatskim isklopom opskrbe u predviđenom TN-S razvodnom sustavu prema normi HRN IEC/TR3 61200-413:1999 en, uz ispunjenje traženih uvjeta.

3. Zaštita od izravnog dodira

Izvedena je tako da su svi neizolirani dijelovi elektro instalacije koji mogu doći pod napon smješteni u razvodne ormare, odnosno u priključne kutije na elementima na koje su vezani pojedini kabeli gdje u normalnim uvjetima rada neće biti dostupni.

4. Zaštita od struje preopterećenja

Izabrani osigurači prekinuti će svaku struju preopterećenja koja teče vodičima prije nego ista prouzroči temperaturni porast štetan po izolaciju, spojeve, priključke i okolinu oko vodiča. Trajno podnosiva struja kabela je usklađena prema normi HRN HD 384.5.523 S2:2002 en. Također je izvršeno usklađenje (koordinacija) presjeka vodiča i zaštitnih uređaja.

5. Zaštita od struje kratkog spoja

Izbor osigurača je izvršen prema dozvoljenom vremenu djelovanja struje kratkog spoja (prema normi HRN HD 384.4.43 S2:2002 en):

$$\sqrt{t} = K \times (S/I)$$

gdje je:

t - trajanje (s)
S - presjek mm²
I - efektivna vrijednost struje kratkog spoja (A)
K - faktor za vodiče, norma IEC 60724

te je na taj način onemogućeno povećanje temperature vodiča u kabelu iznad dopuštene.

6. Razvodni ormari

Upravljački elementi se nalaze na vratima. Iznad svakog elementa postavljene su natpisne pločice. Svi strujni krugovi su štice osiguračima. Priključci neutralnih vodiča te zaštitnih (PE) vodiča su pristupačno izvedeni sabirnicom, tako da se mogu isključiti pojedinačno i raspoznati kojem strujnom krugu pripadaju. U razvodnim pločama postaviti trolnu shemu, trajno čitljivu, usklađenu sa stvarnim stanjem, koja treba sadržavati slijedeće podatke:

- presjeke svih vodova i njihove oznake
- radni napon i frekvenciju
- nazivne struje prekidača, sklopki i osigurača
- sustav zaštite od previsokog napona dodira

7. Izjednačenje potencijala metalnih masa

Izjednačenje potencijala metalnih masa riješeno je povezivanjem svih metalnih masa na sabirnice za izjednačenje potencijala koje su dalje vezane na uzemljivač, u svemu prema normi HRN HD 384.5.54 S1:1999 en.

8. Zaštita pri radu kod korištenja električne energije

Instalacije je izvedena na način da se s jednog mjesta mogu isključiti sva trošila pojedinog objekta. Svi kabeli, vodovi i instalacijski pribor zaštićeni su od termičkih, mehaničkih i kemijskih oštećenja odgovarajućim tipom električnog razvoda, načinom postavljanja, položajem ili zaštitom.

9. Zaštita na radu na gradilištu

Pri izvođenju radova na gradilištu mora biti prisutna stručna osoba s položenim ispitom o zaštiti na radu koja treba voditi računa o primjeni svih mjera zaštite na radu.

Gradilište treba voditi uređeno tako da je omogućeno nesmetano i sigurno odvijanje radova. O uređenju gradilišta treba brinuti Izvođač na temelju posebnog elaborata.

Izvođač je dužan osigurati granice gradilišta prema okolini kako ne bi došlo do ozljeda slučajnih prolaznika.

Izvođač je dužan obilježiti opasna mjesta na gradilištu, odrediti mjesto i način razmještaja građevinskog materijala, a materijal i opremu za izgradnju objekta složiti pregledno tako da je omogućeno ručno ili mehanizirano uzimanje iste bez opasnosti od rušenja.

Privremene električke vodove na otvorenom prostoru gradilišta treba izvesti s izoliranim vodičima zavješanim na sigurnim stupovima, tako da se najniža točka provjesa nalazi najmanje na 2,5 m od visine iznad mjesta rada, 3,5 m iznad mjesta pješačkog prolaza, i 6 m iznad kolničkog prolaza. Na visinama manjim od 2,5 m kabeli moraju biti u cijevima.

Električna mreža i instalacija na gradilištu mora biti tako izvedena da se s jednog mjesta mogu isključiti svi vodovi pod naponom.

10. Zaštita od požara

Električna instalacija objekta izvodi se standardnim elektro instalacijskim materijalom propisane izolacione čvrstoće i standardizirane izvedbe u pogledu zaštite od požara. Sve razvodne ploče su zatvorene izvedbe i opremljene su standardnom opremom. Svi spojevi u ormarima trebaju biti čvrsto stegnuti i osigurani podložnom pločicom u cilju bolje vodljivosti. U slučaju nastanka kratkog spoja dolazi do isključenja strujnog kruga, te ne postoji opasnost od požara.

Gradilište je potrebno osigurati kako ne bi došlo do požara od strane prolaznika. Unutar gradilišta izvođač radova mora osigurati prostor za čuvanje požarno opasnog materijala (eksploziv, plin, zapaljive boje i tekućine). Strojevi kojima se izvode radovi moraju biti u ispravnom stanju kako ne bi izazvali požar. U svemu se treba pridržavati odredbi propisanih Zakonom o zaštiti od požara (NN RH br. 92/10).

U Rijeci, ožujak 2018.

Projektant:

Bjelobaba Siniša

E 2302

SINIŠA BJELOBABA
mag.ing.el.

OVLAŠTENI INŽENJER
ELEKTROTEHNIKE

NACRTNA DOKUMENTACIJA

Investitor: **KOPRIVNIČKE VODE d.o.o.**
Mosna ulica 15, 48000 KOPRIVNICA

Građevina: **RETENCIJSKI BAZEN - KRIŽEVAČKA CESTA**

Razina obrade: **GLAVNI PROJEKT**

Strukovna odrednica projekta: **ELEKTROTEHNIČKI PROJEKT**

Zajednička oznaka projekta: **AT 17 1660**

Broj projekta: **02-18/2**

Mapa: **2**

Ukupni broj mapa: **2**

Glavni projektant: **ČEDOMIL VLAHOVIĆ, dipl.ing.građ.**

Projektant: **SINIŠA BJELOBABA, mag.ing.el.**

Suradnici: **RATKO URUKALO, ovl.ing.el.**
MARKO BJELOBABA, mag.ing.el.

Rijeka, ožujak 2018.